

**alena  
mornštajnová**

**tiché roky**

## prolog

Na babičku mám dvě vzpomínky. První je rozmazaná a nejasná. Jsem ještě úplně malá. Stojím v našem domě pod schodištěm, dlaždice mě studí do bosých nohou a shora se na mě snášejí barevné kousky oblečení. Plují vzduchem, zachytávají se o zábradlí a dopadají mi k nohám. Babička pobíhá okolo, sbírá svetry, punčochy, sukně, spodničky a obrovské kalhotky s nohavičkami a bez ladu a skladu je cpe do tašky. Rozběhnu se a začnu taky sbírat. Když babičce podávám bílé kombiné, podívám se na ni a vidím, že jí po tvářích tečou slzy.

Od té doby vím, že i dospělí pláčou.

Druhá vzpomínka je úplně jasná a předcházela jednomu z nejdůležitějších rozhodnutí, jaká jsem v životě udělala.

Na nemocniční posteli leží žena. Že je to babička, vím jenom proto, že mi to řekl otec. Oči má přivřené, ale nespí. Hrudník se jí zvedá sípavým dechem a papírová kůže na rukou je zbarvená rudofialovými skvrnami. Snažím se dýchat jen mělce, protože vzduch v pokoji je nasáklý pachem moči, potu a dezinfekce. Zadívám se do pobledlého obličejce, jestli poznám ženu ze své dětské vzpomínky. Babička otevře oči a zahledí se na mě.

„Blanko, Blaničko.“ Usměje se.

Jmenuju se Bohdana. Zmateně se obrátím k otci.

„Blaničko,“ zopakuje babička, ale když zavrtím hlavou, otec mi sevře paži.

Podívám se na něj.

Uhne očima.

„Blanka byla její sestra,“ řekne netrpělivě. „Už umřela.“

Vím, že lže. Prozradil mi to uhýbavý pohled a záblesk předchozí vzpomínky.

Protože když tehdy babička sebrala poslední kousek prádla, narovнала se, utřela si slzy a vykřikla nahoru do schodů: „Vyháníš mě. Všechny od sebe vyháníš. Blanka tady taky není kvůli tobě. Nakonec zůstaneš sám.“

Babička žila ještě další dva měsíce, ale otec mě už na návštěvu do léčebny nevezal.

Bylo mi třináct, když jsem v páchnoucím pokoji se čtyřmi lůžky, na nichž v léčebně dlouhodobě

nemocných podřimovali léky omámení pacienti, zahlédla i svůj konec a pochopila, že lidé okolo mě prožili dny, které ovlivnily to, jak žijí a jací jsou dnes. Že i moje rodina má svou historii. A že o ní nic nevím.

A tehdy jsem se začala ohlížet do minulosti a vrývat si do paměti současnost.

Stala se ze mě sběratelka vzpomínek. Do velkého červeného sešitu s modrými linkami jsem si začala zapisovat své myšlenky a všechny události, které nás potkaly, třebaže se v tu chvíli zdály docela bezvýznamné. Teprve ve šňůře plynoucích let se ukázalo, že cokoli se stalo, bylo důležité, protože tak jako mávnutí motýlích křídel může vyvolat tajfun na druhém konci světa, tak i pouhé slovo mnohdy raní a poznamená vztah dvou lidí navěky.

Někdy jsem za den popsala celé stránky, jindy jsem po dlouhé odmlce napsala jen pár řádků, ale pokaždé jsem měla na mysli toho, komu byly mé zápisky určeny. Člověka, který se ztratil v oné minulosti, o níž jsem nic nevěděla, a kterého jsem moc, moc potřebovala.

## 1 / dcera

Náš dům stojí na kraji města na konci slepé ulice. Za zahradou zarostlou starými stromy, nestříhanými keři a zřídka kosenou trávou je jen prašná polní cesta, louka a nekonečný les. Plot i stěny domu jsou porostlé břečťanem, takže při pohledu z opačného konce ulice dům splývá s okolím a je těžké ho postřehnout. Ale když přijdete blíž, vidíte ho.

Je velký a pevný a tmavá okna se ze zelených listů na příchodí dívají, jako kdyby je pozorovala a zkoumala, jestli jsou hodni projít železnou brankou, vstoupit do předzahrádky a po dlážděném chodníku, jehož spárami prorůstá mech a tráva, dojít ke třem kamenným schodům vedoucím ke vchodovým dveřím.

Zvenčí se dům podobá mému otci. I on zdánlivě splývá s okolím, ale jakmile se k němu přiblížíte, vidíte jeho velikost, cítíte jeho sílu a pronikavý pohled.

V jednom se ale otec od našeho domu liší. Když dům otevře dveře, překvapí vás světlem, vstřícností, útulností a konejšivým pocitem domova. Otec své dveře nikdy neotevívá. Vůbec netuším, co se za nimi skrývá.

Náš dům je kouzelný. Vím to, protože čtrnáctého září devatenáct set osmdesát, kdy jsem se narodila, uplynul přesně rok a den, co se do něj rodiče nastěhovali. Otcí bylo hodně přes čtyřicet a mamince jen o pár roků méně. Narodila jsem se po dvaceti pěti letech manželství a vyrůstala jsem jako jedináček. Na rub jedné z mých prvních fotografií maminka napsala, že jsem zázrak a dar z nebes.

Pro otce jsem byla přítěží.